

Nr. 6.

Helsing.

Erik Wagnild.

Soknedal.

Svar på spørsmål fra Norsk Etnologisk Gransking. Sør-Trøndel

Soknedal.

1. Vanlegvis med "ja" og "nei"; unntaksvis med i
nikke på horudet for "ja" og med ein hovudrysting
for "nei"
2. Vanlegvis berre på kjende.
3. Regelen er og har vore at yngre helsar først
på ein eldre eller på ein person av høgre
rang.
4. Til grannar og kjende: "God dag" eller "God morgon"
etter som det høyrde på dagen. Likeins for menn,
kvinner og barn.
5. Ja. For embetsmenn tok ein hatten av, likeså for
frammånde staudsmenn, storbonden og bruksseigaren.
6. Nei.
7. Nei.
8. I gravøl, brudlaupar og ved festlege samankomster.
9. Ja. I einskelde høve som uttrykk for venstkap eller
glede over å råkast.
10. Nei.
11. Nokon annars vurdnaad vart og ikkje om ble vist,
ein t. d. ein møtte eit likfylgje eller eit brude-
fylgje på vegur og ein kørde med hest og del
om mogleg, kørde av vegur og heldt hesten
rolig medan fylgjet kørde forbi.
12. Nei.
13. "God morgon" ble brukt til omkring kl. 9. Etter den tid
"God dag" til kl. 18. og til kl. 21 "God kveld". Seinare
"God natt"
14. I den seinare tid er det meir vanleg å helsa "God morgon"
døgnet rundt utan at nokon finn det uhørsamt,
og ein svarar då med "God morgon". Einstkilde
svart med "Moin"
- 15-16. Sjå svar på spørsmål 14.
17. Einstkilde brukte for å helsa med: "Guds fred, no gjeld du"

Derimot er det vanleg også no å helse med: "Sigue arbeiði," "Sigue strevet," "Sigue maken," "Sigue laget," "Sigue hvíla"

18. Nei.

19. Ja, han helsar þámytt "God dag" eller "God morgun" etter som det hører på dageset.

20. Var ein inne i stova og andre var tilstades, gjorde ein anten minner, eller ein gjekk bort til hústovren og bad han fylgje útandor, han fylgde då út i gangen. Var det stygt ved úte, bad hann þá gjerne ein úte i stovstova der samtalen ble førd.

21. I gamle dagar var det ikkje brúkeleg á bakke þá döva nær ein gjekk inn til ein grannur eller ein kjemning. Nó er det meir vanleg, iser blant yngre folk, og þá vert det svara innanfrá: "Kom inn!"

22. Hann som kom inn, ble stáandi ved döva med hattu þá inn til hrisnora eller hústovren báud hann ein stol á sitja þá. Blant grannar og kjemningar var det ikkje eingong vanleg á ta hatt eller húra av

23. Ein vart stáandi ved döva inn til ein vart bádu ein stol á sitja þá.

24. Einskilde kúnne þá ta hattu av, men det var ikkje regelen. Blant grannar og venur helse ein nær ein kom inn: "Kom inn," vuntu sí til ein ble bádu ein stol og gjekk sí og settu seg.

25. "Dú má gá innþá á sitja"

26. Nei

27. Þá same máte som þjunde.

28. Nei, men det heude at det ble túrka av stólu som ble sett framþá á sitja þá.

29. "Velkomeu hit"

30. "Farvel"

31. "Farvel"

a) "Dú má leva sá vel"

21. I gamle dagar var regelen den at han som kom ble stående utanfor döva þá hann sitte á bakke og hússtovra kom út.

32. Nei.
33. Føreløra künne kysse kvinna.
34. Gje menn
35. Nei.
36. Sja svar under spm. 35.
37. Nei.
38. "Gje meg mannen din."
39. Ja, "lytt nase."
40. Alle vaksne künne gjera det.
41. Ein tok naseu mellom tommelfingereu og peikefingereu, tok så tommelfingereu mellom peikefingereu og laugfingereu, heldt så handa fram, og sa: "Sja her er naseu din."
42. Ja. Det var vanleg å ta godtykke av born ein kjende.
43. Det var regelen det galdt born.
44. Til lukka med dagen, Til lukka med reisa og Til lukka med konformanten o.s.b.
45. "Gledeleg jul," "God nytt." Til påske og pinsse var det ingen spesiell helsing. Ein skilde künne yrrstje: "God høgtid" ved barnefødsler ble, såvidt eg veit, ikkje noko spesiell helsing borte fram.
- Ved brudlaupe ble brurfolka helka med:
"Til lukka med dagen."
- Ved truloving veit ein ikkje om noko spesiell helsing
46. Til vanleg ble det ikkje sagt noko spesielt, men ein skilde künne uttrykke medtjensta med: "I'o tykkjer eg synd i dig."
- På same måte som foregåande.
47. Ved handtakking. Han som ble takka svara: "Å, Gnd signe!" Dette uttrykket er no gått heilt ut av bruk.
48. Ja, I' smil for liket ble künnet borte ut. Uttakkinga.
49. Klappe seg på bakur, jeipe, og ein skilde riktig ainte kjerringar künne ta opp stakken.
50. "Dū" til kjende. "De" til ubekjente folk og folk ein har oppduld for. "I" og "jer" vert ikkje nytta.
51. Nei.

Norsk Etnologisk Granskning.

Norsk folke museum.

Bygdøij.

4.

Som De ser, er det Erik Wagnild, som har
hjelpt meg med disse spørsmål. Og da han
har svart så utførlig, sender eg hans svar
direkte, idet eg ber, at honoraret for
dette vert sendt direkte til han.

Det er likevel eit par spørsmål, som eg
vil stana litt ved. Det er spørsmål

17. Det var og brukt når nokon takke for mat &c.
so svart dei: "Gud signe!"

På kyrkje bakken künde dei helsa den, som hadde
gått til altars med: "Likke og velsignelse!"

10. Eg hugsar mor fortalte meg, at i hennar ungdom (for i 80-100
år sidan)

7733

tok karane av seg hatten, når kyrkjeklokkene ringde, medan kvinnorne niggja seg djupt.

7733

er avskrevet.

(Serumne 6) Med iursyn til ut-trykket "renna over"
(Serumne 7) so trur eg dette kjem av den tvingvinte måten dei hadde for dette i gamle dagar. Dei hadde ikkje då renne stollar, men sprang med renningstråden rundt eit tuis og ordna tråden på noverne. Dette var seint, men for å få rengingja av overen unda i nokor lunde rimelig tid, so laut dei "renna" over tråden.

Renna, springe fort.

Denne måten bruktes vel til all slags over. Måten var vel minst lag til vordmole over, for der var tråden av ull og kunde lett gå av.

Meis om dette sidan.

Solkjøy. Sotkedal 6.4.1953.

Sigrid Solberg,
Sotkedal, Trøndelag.